

Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Observed Mechanisms

Ζωή Ζηπέλα

Επιβλέπων: Άγγελος Φλώρος

Κέρκυρα, Ιούνιος, 2022

Κάτω απ' το δέρμα το σώμα είν' ένα υπερθερμασμένο

εργοστάσιο,

κι απ' έξω

ο άρρωστος λαμποκοπά, γυαλίζει,

με όλους τους σκασμένους πόρους του.

Artaud, Van Gogh, Le suicidé de la société.

Λέξεις Κλειδιά

Προβολή (projection) - ενδοβολή (introjection) - μεταφορά- παραμορφώσεις - διαστρεβλώσεις - παράδοξο - κίνηση - δυαδική σχέση - προβολική ταύτιση - arduino - μάσκα - καθρέφτης.

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία Observed Mechanisms, είναι μία προβολή της δομής και επικοινωνίας των ανθρώπων μεταξύ τους. Διερευνούνται μοτίβα συμπεριφορών και επικοινωνίας στην αλληλεπίδραση των ανθρώπων και κοινωνικών συστημάτων, αναλύονται μέσα από φιλοσοφικό, ψυχολογικό και εικαστικό πεδίο. Παρουσιάζονται παραμορφωτικές και διαστρεβλωτικές διαδικασίες της ψυχολογικής προβολής (Freud), μηχανισμούς άμυνας, επιτυχημένες λειτουργίες και ο παράδοξος χαρακτήρας αυτών.

Για την καλλιτεχνική διερεύνηση, χρησιμοποίησα δύο εννοιολογικά στοιχεία ως σύμβολα μεταφοράς αυτών των παρατηρημένων διαδικασιών . Το πρώτο είναι η μάσκα, ένα *σώμα δίχως όργανα*, όπως πρωτοαναφέρει ο Αντονέν Αρτώ. Το δεύτερο είναι ο καθρέφτης, ένα μέσο μεταφοράς οπτικών δεδομένων του συνόλου που μας περιβάλλει.

Έργα που διαμορφώθηκαν ως νέα δομικά στοιχεία μίας ολιστικής αφηγηματικής προσέγγισης. Η διερεύνηση του εξωτερικού ως δημόσιου αντικειμένου και του εσωτερικού υποκειμένου αντίστοιχα. Αποτελούν ένα κύκλωμα επικοινωνίας και διεργασιών.

Abstract

The current thesis Observed Mechanisms is a view of the construction and communication of the people. Pattern of behaviors and communication are observed and how they interact in human and social system, are analyzed through a philosophic, mental and visual field. Deforming and misleading procedures of psychological features are represented (Freud), defense mechanisms, successful functions and their paradox character.

For the artistic probe, I used two conceptual Features as transfer symbols of those observed actions. The first is the mask, a body without organs as Antonen Artaud first brought into subject. The second is the mirror, a conduit of transmission of visual facts of the whole that surrounds us.

Works that were carved as new structural elements of an holistic narrative approach. The probe of the exterior as a public object and the interior as subject. All those consist of a circuit of communication and operation.

Πίνακας Περιεχομένων

1. Εισαγωγή.....	8
2. Μεθοδολογία.....	9
3. Θεωρητικό Πλαίσιο	
3.α. Μάσκα.....	10
3.β. Καθρέφτης.....	17
4. Observed Mechanisms	
4.α. Ορισμός.....	23
4.β. Εικαστικά έργα.....	24
Παράρτημα- Κώδικας.....	30
5. Αλληλεπίδραση με κάρτες.....	43
6. Συμπεράσματα.....	46
7. Βιβλιογραφία/ Δικτυογραφία.....	47

1. Εισαγωγή

Το υποσυνείδητο¹ αποτελεί ένα σημαντικό πεδίο στο περιθώριο της δημιουργίας τέχνης. Εμφανίζεται σαν ερώτημα και έπειτα μία διαισθητική αναγκαιότητα, που δεν έχει περάσει ακόμα από γνωστικές διαδικασίες, σε οδηγεί. Στη συνέχεια όταν δομηθεί και αποκτήσει την εντελέχεια του, οδηγείται προς ανάγνωση. Αυτήν η αλληλεπίδραση, μίας φαινομενικά ιδιωτικής συνομιλίας (του δημιουργού), στο δημόσιο (θεατές), δημιουργεί ένα νέο αφηγηματικό μοντέλο, άγνωστο έως τώρα.

Έτσι ξεκίνησε η συγκεκριμένη διπλωματική. Η αδυναμία της παρατήρησης και της ταύτισης ενός ατόμου, ως μέρος ενός συνόλου, μας οδηγεί σε μία μειωμένη οπτική γύρω από τον κόσμο και την πραγματικότητα. Η δυσκολία να συσχετιστούμε, μας αναγκάζει να βρούμε τρόπους επιβίωσης και προσαρμογής. Ένας από αυτούς είναι η προβολή (projection)- ενδοβολή (introjection) και η *γένεση της αντίθεσης υποκείμενο (εγώ)- αντικείμενο (εξωτερικός κόσμος)*². Η διαστρέβλωση της εικόνας του περιβάλλοντος και του ίδιου του εαυτού, καθώς επίσης και η αναζήτηση του τροφοδοτικού ερεθίσματος από όπου ξεκίνησε η αλληλεπίδραση. Ο Τζον Μπέργκερ αναφέρει πως *βλέπουμε μόνο εκείνο που κοιτάζουμε. Το κοιτάζειν αποτελεί μία πράξη επιλογής. Το μάτι του άλλου συνδυάζεται με το δικό μας μάτι για να καταστήσει απολύτως σαφές το γεγονός ότι αποτελούμε κομμάτι του ορατού κόσμου.*³

Η εργασία μου απαρτίζεται από δύο εννοιολογικά στοιχεία. Το πρώτο είναι η μάσκα και το πώς εξελίχθηκε αυτήν σε διάφορους πολιτισμούς. Αυτό που με ενδιέφερε προσωπικά ήταν η χρήση της σαν ένα μέσο ενσάρκωσης της ανθρώπινης υπόστασης. Ένα είδος σωματικού ορίου, που διαχωρίζει το εσωτερικό από το εξωτερικό.

Το δεύτερο στοιχείο είναι ο καθρέφτης, ο οποίος αποτελεί ένα κυρίαρχο κομμάτι αυτής της εγκατάστασης γλυπτών, φανερώνει χαρακτηριστικά ενός συνόλου, ενός ειδώλου. Χρησιμοποιείται ως ένα μέσο παρερμηνεύσης μίας φαινομενικά ενδογενούς κατάστασης.

Τα έργα, σαν βασικό δομικό στοιχείο πάνω τους, έχουν κίνηση. Αποτελεί ζωτικής σημασίας για την ύπαρξη των έργων, αφού περιγράφει την πραγματικότητα την οποία βιώνουμε, σε ένα

---

¹ Φρόντ και Γιουνγκ, διέδρυναν την έννοια του υποσυνείδητου.

Μήτρου, Ιωάννης Π. Η τέχνη ως φορέας του ασυνειδήτου. Το αόρατο ως παραστάσιμο, Academia.edu.

² Λαπλάνς Ζαν, Πονταλίζ Ζαν-Μπερτράν, 2008. ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ, Κέδρος.

³ Μπέργκερ, Τζον, Η εικόνα και το βλέμμα, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2009 (σελ.9)

χρονικό χώρο, καθώς επίσης και τις συνέπειες αυτού. Τέτοιες συνέπειες είναι η φθορά των υλικών, καθώς επίσης και οι δυνατότητα συνεχών διαστρεβλώσεων μέσω του καθρέφτη.

Σκοπός της γλυπτικής εγκατάστασης είναι η παρατήρηση, αναγνώριση και χρήση της γλυπτικής εγκατάστασης με την μορφή αυτών των μοτίβων κοινωνικών συμπεριφορών. Σκοπός της εργασίας είναι να εξηγήσει τα στάδια εξέλιξης του τελικού έργου, καθώς επίσης και την μεθοδολογία αυτού. Το τελικό καλλιτεχνικό έργο διαμόρφωσε και ολοκλήρωσε την θεωρητική υποστηρικτική εργασία.

2. Μεθοδολογία

Η Διπλωματική μου εργασία ξεκίνησε με έναν καταιγισμό ιδεών και προσπαθούσα να ξεδιαλέξω τι είναι αυτό για το οποίο θέλω να μιλήσω και να εκφράσω μέσω των έργων μου. Όταν έκανα ένα βήμα πίσω, παρατήρησα πως για πέντε μήνες έκανα κύκλους γύρω από το ίδιο θέμα, με διαφορετικά μέσα και υλικά. Έτσι κατέληξα στην βασική ιδέα των έργων μου που βασίζεται σε μηχανισμούς συμπεριφορών και αλληλεπίδρασης.

Οι παρατηρηθέντες μηχανισμοί δεν ήθελα να παραμείνουν μόνο στο θεωρητικό μέρος. Θεώρησα πως αναπόστατο μέρος των έργων πρέπει να είναι το μηχανικό- κινητικό μέρος τους. Από το προπτυχιακό μου έβαζα κίνηση στα έργα μου, αλλά με εργαλεία παραμετροποίησης δεδομένων, όπως το arduino, δεν είχα ασχοληθεί ποτέ ξανά. Για να επιτευχθεί μία κίνηση- δράση σε ένα έργο, υπάρχει και ανάλογη πορεία εύρεσης μηχανισμών, μετά ξεκινάνε τα πειράματα ούτως ώστε να επιτευχθεί η επιθυμητή κίνηση στην κατασκευή.

Προσωπικά στα έργα μου χρησιμοποιήθηκαν δύο ειδών μηχανισμοί- κινητήρες για δύο διαφορετικά έργα. Το ένα ήταν μηχανισμός εναλλασσόμενου ρεύματος και το άλλο ήταν συνεχούς. Η θεωρητική ανάλυση, η παράθεση κώδικα και φωτογραφικά στιγμιότυπα δίνονται στο κάθε έργο ξεχωριστά παρακάτω. Για πληροφορίες συνδεσμολογίας και κώδικα, βοηθήθηκα και χρησιμοποίησα διάφορα βίντεο tutorials, DIY εφαρμογές και φυσικά την σελίδα του Arduino Project Hub. Η βιβλιογραφική έρευνα αποδείχτηκε στήριγμα της θεωρητικής εργασίας καθ' όλη την διάρκεια.

Στην αρχή ξεκίνησα με πειραματισμούς σε υλικά, μορφής και αισθητικής γύρω από τα έργα. Κατέληξα σε τρία βασικά υλικά (λάτεξ, καθρέφτης, μέταλλο), κυρίως για την ευπλαστότητα, την αισθητική και τον εννοιολογικό χαρακτήρα των υλικών.

Η διπλωματική μου αποτελεί ένα δείγμα έντονων πειραματισμών καλλιτεχνικής πρακτικής και έρευνας, τόσο εννοιολογικά και τεχνολογικά πεδία, που κατέληξαν σε μία μορφή με στόχο την θέαση, ανάλυση και επεξεργασία των έργων από τους επισκέπτες. Το σύνολο των έργων παρουσιάστηκε σε μορφή εγκατάστασης- έκθεσης στο 15ο Φεστιβάλ Οπτικοακουστικών Τεχνών και η θεωρητική εργασία γράφτηκε μετά το πέρας του φεστιβάλ, χρησιμοποιώντας όλα τα στοιχεία και πληροφορίες που πήρα από αυτήν την αλληλεπίδραση με τον κόσμο που την επισκέφτηκε.

3.α. Η μάσκα (Αναδρομή)

Η μάσκα ή αλλιώς προσωπείο αποτελεί ένα αντικείμενο εθνολογικό. Κάθε χώρα και πολιτισμός έχουν τα δικά τους προσωπεία μορφολογικά και για διαφορετικές χρήσεις, αποτροπαϊκά, θρησκευτικά-τελετουργικά, καρναβαλικά και φυσικά θεατρικά.

Το ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι πως τα προσωπεία δεν συλλαμβάνονται ως στατικά αντικείμενα αλλά εν κινήσει, το προσωπείο ακινητοποιείται, μόνον όταν φυλάσσεται⁴.

---

⁴ Μήττα, Δήμητρα. Όψεις του προσωπείου. 2007
<http://www.komvos.edu.gr/masks/masks6.html>

Εικόνα 1: Noh mask, three pictures of the same female mask with a tilting of the head.

Προσωπική ταύτιση και αναδρομή στις Ιαπωνικές μάσκες Noh

Καλλιτεχνικά, με ενέπνευσε η χρήση και κατασκευή των Ιαπωνικών масκών, που χρησιμοποιούνταν στο Noh θέατρο (1392-1573) . Είχα την τύχη να επισκεφτώ το Μουσείο Ασιατικής Τέχνης στην Κέρκυρα και να έρθω σε οπτική επαφή με αυτές τις μάσκες. Υπάρχουν εξήντα βασικοί τύποι масκών στο Noh θέατρο και το πιο θαυμαστό είναι η πνευματικότητα γύρω από αυτές τις μάσκες και ο τελετουργικός χαρακτήρας εφαρμογής τους. Όταν επιλεγθεί η μάσκα που θα φορέσει ο ηθοποιός πηγαίνουν στο kagami no ma (δωμάτιο καθρέφτη) και μπροστά από ένα καθρέφτη, εφαρμόζουν την μάσκα πάνω τους και “γίνονται” η μάσκα. Δημιουργούν ουδέτερες εκφράσεις στα χαρακτηριστικά και με την εφαρμογή των масκών πάνω στο πρόσωπο των ηθοποιών, teracu (κλίση προς τα πάνω) και kumorasu (κλίση προς τα κάτω), δημιουργούν την σωστή οπτική για την έκφραση συγκεκριμένων συναισθημάτων (εικόνα 1).

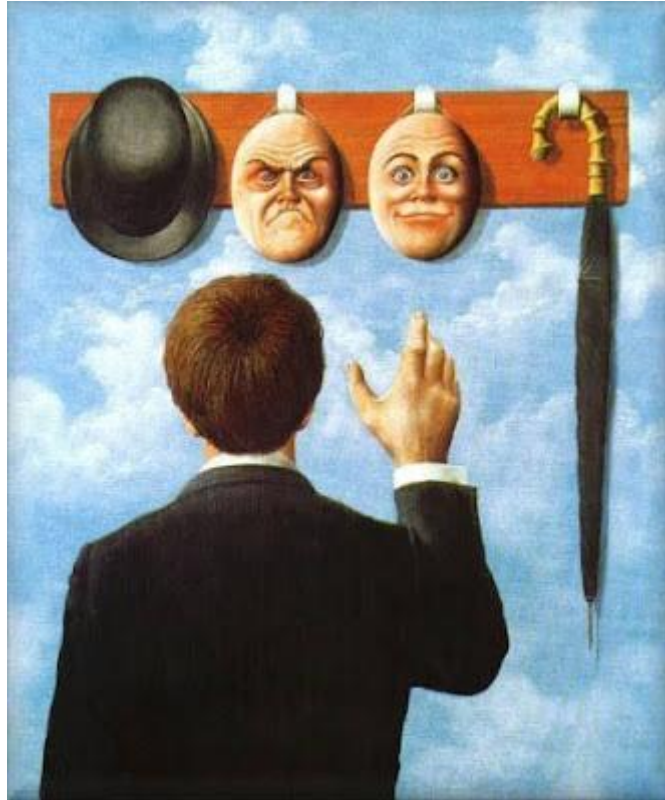
Για να θεωρηθεί δεξιοτέχνης ένας τεχνίτης Noh масκών, πρέπει να είναι ένα πιστό αντίγραφο των πιο παλιών παραδοσιακά масκών. Όσο πιο κοντά στο πρωτότυπο τόσο πιο σπουδαία η μάσκα. Η υπογραφή του καλλιτέχνη αποτυπώνεται στο εσωτερικό των Noh масκών (εικόνα 2), εκεί είχαν την ελευθερία να σκαλίσουν και να βάψουν το έργο τους, όπως επιθυμούσαν .

Εικόνα 2: Morita, Toshiro.

Καλλιτεχνικές επιρροές

Πολλοί καλλιτέχνες ασχολήθηκαν με την έννοια της μάσκας, ζωγραφικά, φωτογραφικά. Ένας από αυτούς ήταν ο **Rene Magritte** με τον ιδιαίτερα σουρεαλιστικό χαρακτήρα του στα έργα.

Εικόνα 3: Rene Magritte.

Εικόνα 4: Saul Steinberg, Paper- Bags, 1959-1963.

Ο **Saul Steinberg** πρόκειται για έναν καλλιτέχνη που κατασκεύασε μάσκες από χάρτινες σακούλες και τις έδινε να τις φορέσουν φίλοι του. Η **Inge Morath** αποθανάτιζε αυτές τις στιγμές μέσα από τον φωτογραφικό της φακό. Ο Steinberg ανέφερε, πως η μάσκα είναι η προστασία ενάντια στην αποκάλυψη.

Εικόνα 5: Gillian Wearing. *Me as Cahun Holding a Mask of My Face*, 2012.

Η **Gillian Wearing** είναι Αγγλίδα εννοιολογική καλλιτέχνης, που χρησιμοποίησε την μάσκα σαν ένα μέσο προς μίμηση και να έρθει σε επαφή με τα άτομα που η μάσκα υποδύεται. Ένα σημαντικό κομμάτι της δουλειάς της βασίζεται στον να φορέσει μάσκες προσώπων της οικογένειάς της. Οι μάσκες που χρησιμοποιούσε ήταν από σιλικόνη και έπαιρνε τέσσερις μήνες για την κατασκευή της μίας μάσκας. Με την δοκιμή της μάσκας, η φωτογράφιση αποτελούσε ένα είδος περφόρμανς, γιατί η μάσκα αλλοιωνόταν με την αφαίρεση της. Μέσω της φωτογραφίας το τελικό έργο περιέγραφε την σχέση της δημιουργού με τα άτομα που υποδυόταν και όχι τόσο τα ίδια τα άτομα.

Εικόνα 6: Gillian Wearing, Self- Portrait, 2000. Courtesy of the artist, Tanya Bonakdar Gallery, New York, and Maureen Paley, London.

Είναι αυτήν Gillian Wearing; Ή η Gillian Wearing, ο χαρακτήρας;⁵

Η καλλιτέχνης σε βάζει να αναρωτιέσαι τι είναι αυτό το οποίο κοιτάζεις.

---

⁵ Heinrich, Will, 2021, Gillian Wearing Is Spilling Your Secrets, Art and Design, The New York Times.

Όροι συναφείς με την έννοια της μάσκας σε άλλα πεδία.

Masking

Είναι η διαδικασία κατά την οποία τα άτομα αλλάζουν την προσωπικότητα τους προκειμένου να ενσωματωθούν στις κοινωνικές επιταγές και πιέσεις. Αυτή η διαδικασία επιτυγχάνεται και επηρεάζεται κυρίως από διάφορους παράγοντες, όπως το περιβάλλον μας (γονείς, συναισθηματική κακοποίηση και άλλα). Χρησιμοποιείται επίσης, για να αποκρύψουμε ένα αρνητικό συναίσθημα και να φανερώσουμε ένα θετικό.

Στον αυτισμό χρησιμοποιείται για να περιγραφεί η διαδικασία που χρησιμοποιούν τα άτομα με αυτισμό, προκειμένου να κρύψουν τον αυτισμό και να έχουν κοινωνική αποδοχή. Δυστυχώς για τα άτομα με αυτισμό είναι μία εξαντλητική διαδικασία, παρά την συνειδητή επιλογή τους να το κάνουν.

Όταν μιλάμε για το "masking", δεν γίνεται να παραβλέψουμε και τον όρο "unmasking", η αποκάλυψη της ταυτότητας ή αλλιώς το πέσιμο της μάσκας.

3.β. Καθρέφτης

Με τον όρο καθρέφτης ή αλλιώς επίπεδο κάτοπτρο μιλάμε για μία επιφάνεια που αντανακλά τις ακτίνες φωτός και ως αποτέλεσμα προκύπτει το είδωλο.

Ο καθρέφτης αποτελεί ένα έντονο συμβολικό στοιχείο με το οποίο πολλοί ασχολήθηκαν με αυτό σαν υλικό, σαν έννοια, σαν ιδέα, σαν ένα μέσο προς αναζήτηση.

Για μένα ο καθρέφτης ταυτίζεται πιο πολύ με την θεωρία του Λακάν, για το στάδιο του καθρέφτη, μία προσπάθεια παρατήρησης και ίσως επανένωσης των κατακερματισμένων μερών μου. Από παιδί, όταν βρισκόμουν μπροστά από έναν καθρέφτη κοιτούσα δύο φορές. Μία τον εαυτό μου (αυτό που μπορεί να πιάσει το οπτικό μου πεδίο, ώμους και κάτω) και μία

το είδωλο μου. Έπειτα, έθετα ερωτήματα, αλλά νομίζω πως ένα επικρατούσε. Ποια εικόνα μου είναι πιο προσιτή, πιο κατανοητή και πιο σχετική με αυτό που εγώ αντιλαμβάνομαι ως εαυτός.

Ο άνθρωπος με βάση τα λεγόμενα του Καντ, επιζητά να εννοήσει τον εαυτό του ως υπάρχοντα και πράττοντα μέσα σε έναν κόσμο, εντός του οποίου αναζητά

τη “θέση” του. Μία τέτοια θέση αναζητούμε μέσω του καθρέφτη. Όταν ένας άνθρωπος έρχεται σε επαφή με έναν καθρέφτη, τι είναι αυτό που κεντρίζει τον εγκέφαλο του και το βλέμμα του; Το ότι βρίσκεται μπροστά σε έναν καθρέφτη ή το ότι είναι μπροστά σε ένα είδωλο όμοιο του. Ερωτήματα όπως, είναι δικό μου είδωλο; Ο χώρος γύρω του και γύρω μου, ταυτίζεται; Είναι όντως καθρέφτης; Ερωτήματα ακαριαία, βιαστικά και όσο επεξεργαζόμαστε αυτήν την ιδέα, το βλέμμα μας είναι καρφωμένο σε εμάς, στον μόνο τρόπο να έρθουμε κοντά στην εικόνα του εαυτού μας, όπως οι άλλοι μας βλέπουν.

Εικόνα 7: Alfred Kubin, Self-Reflection, c. 1901-1902.

Καλλιτεχνική επιρροή

Η χρήση του καθρέφτη από καλλιτέχνες ήταν σύνηθες. Στο έργο του Μέμλινγκ αποτελεί ξεκάθαρα ένα σύμβολο γυναικείας ματαιοδοξίας, το ποίο με βάση τα λεγόμενα του Μπέργκερ, αυτή η ηθικολογία είναι υποκριτική, διότι ο δημιουργός καταδικάζει ηθικά την γυναίκα της οποίας την γύμνια απεικόνισε για δική του απόλαυση⁶. (εικ. 8)

Εικόνα 8: Hans Memling, *Earthly Vanity*, 1435- 1494.

⁶ Μπέργκερ, Τζον, *Η εικόνα και το βλέμμα*, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2009 (σελ.58)

Εικόνα 9: Francesca Woodman, *Self-Deceit*, Rome, Italy, 1978.

Η Woodman όσο σπούδαζε δημιούργησε μία φωτογραφική σειρά με την ονομασία *Self-Deceit*, προσπαθώντας να αποτυπώσει ένα είδος προσωπική ανακάλυψης του εαυτού. Δεν αποτελούν παραδοσιακή αποτύπωση αυτό πορτρέτων και το στοιχείο του καθρέφτη είναι ένα συμβολικό σκηνικό αντικείμενο.

Ένας σύγχρονος καλλιτέχνης που ασχολήθηκε με την αντανάκλαση των επιφανειών και τον καθρέφτη είναι ο **Anish Kapoor**. Έργα όπως τα *Sky mirror* (εικόνα 7), φέρνοντας τον ουρανό

στο έδαφος, κοντά στον θεατή ή τα Reflective Concave dishes, τα οποία αντανακλούν και άλλα διαστρεβλώνουν το χώρο και ότι το περιβάλλει.

Εικόνα 10: Anish Kapoor, Sky Mirror, Houghton Hall, Norfolk Joanne Shurvell, 2018

Εικόνα 11: Anish Kapoor, Untitled, 2011.

“I’m after that sort of metaphysical looking, looking not at the object, but through it, beyond it.”

Anish Kapoor.

Προσπαθώντας να διαπεράσουμε την αντανακλώμενη επιφάνεια, το υλικό και την δυναμική του. Ξεφεύγοντας επιλεκτικά από το είδωλο που μας περιγράφεται εντυπωσιακά, ψάχνουμε να βρούμε μία εξήγηση. Μία απάντηση για όλα αυτά που αποτυπώνονται. Τι είναι; Ποια είναι; Που είναι; Που είμαι εγώ σε όλο αυτό; και πως θα το διαπεράσω; Πως θα αλληλεπιδράσω; Αυτά είναι κάποια από τα ερωτήματα που ανοίγονταν μπροστά μου όσο πειραματιζόμουν με το υλικό του καθρέφτη.

4. Observed Mechanisms

4.α. Ορισμός

Ο όρος «μηχανισμός» χρησιμοποιήθηκε από τον Freud, ευθύς εξ' αρχής για να δώσει έμφαση στο γεγονός ότι τα ψυχικά φαινόμενα παρουσιάζουν μια οργάνωση, η οποία μπορεί να παρατηρηθεί και να αναλυθεί επιστημονικά.

Με την λέξη Observed, δηλαδή παρατηρηθέντες, αναφέρομαι στην δική μου προσωπική παρατήρηση μοτίβων συμπεριφορών και αλληλεπίδρασης των ανθρώπων και ενδεχομένως κοινωνιών, σε όλη την διάρκεια της ζωής μου. Όπως επίσης και στην ψυχαναλυτική διαδικασία, γιατί υπάρχουν όροι και μελέτες πάνω σε αυτό το θέμα.

Ο Deleuze και ο Guattari αναφέρουν αυτολεξεί, *«Από μίαν άποψη θα ήταν καλύτερα να μη δούλευε τίποτα, να μη λειτουργούσε τίποτα. Να μην είχες γεννηθεί ποτέ, να μην έβγαινες από τον κύκλο των γεννήσεων, να μην είχες στόμα να βυζάζεις, να μην είχες πρωκτό να χέσεις. Άραγε θα εξαρθρωθούν ποτέ αρκετά οι μηχανές, θα συναρμολογηθούν άραγε ποτέ αρκετά εξαρτήματα τους, ώστε να παραδοθούν και να μας παραδώσουν στο τίποτα;»*⁷. Με αυτά τα λόγια μπήκα στην διαδικασία να δω τους ανθρώπους σαν μηχανές. Οργανισμοί που θυμίζουν κινητήρες. Και οι ενέργειες, σκέψεις και δράσεις τους, μηχανισμοί. Αυτός ο τρόπος σκέψης με βοήθησε να δω τον άνθρωπο από απόσταση και να μπω σε μία διαδικασία ουσιαστικής παρατήρησης για να δω πως λειτουργεί τι.

---

⁷ Deleuze G.- Guattari F., Καπιταλισμός και Σχιζοφρένεια, 1: Ο Αντι- Οιδίπους, Πλέθρον, Αθήνα, 2018. (σελ.19)

4.β. Εικαστικά έργα

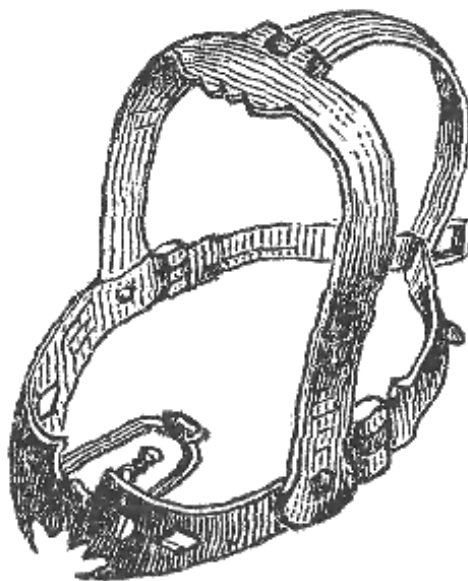
- Anti- Bridle

Εικόνα 12: Anti- Bridle, Observed Mechanisms, 2022.

Πρόκειται για ένα γλυπτό, έναν φάρο, κατασκευασμένο από μέταλλο (κομμάτι σωλήνα) και λάτεξ (μάσκα). Στο εσωτερικό υπάρχει ένα λαμπάκι Led κόκκινου χρώματος, που συνδέεται με μία μπαταρία εννιά βολτ.

Ο τίτλος του έργου είναι 'Έναντια στο χαλινάρι'. Γίνεται μία αναφορά στις μεταλλικές μάσκες scold's bridle του 16^{ου} αιώνα, ένα εργαλείο τιμωρίας που εξανάγκαζαν να φορούν γυναίκες για την αποτροπή χρήσης του λόγου και δημόσιο εξευτελισμό.

Branks.

Εικόνα 13: Rev. Thomas Davidson 1856-1923(ed.) Chambers's Twentieth Century Dictionary of the English Language.

Το έργο στην έκθεση τοποθετήθηκε στην αρχή και μετά το πέρας της έκθεσης και έπειτα από την διάδραση με τον κόσμο κατέληξα πως θεωρείται ένα είδος επιλόγου. Το έργο εισάγει τον θεατή στην θέση της υπενθύμισης να χρησιμοποιήσει τον λόγο του.

- Introject (Ενδόβλημα)

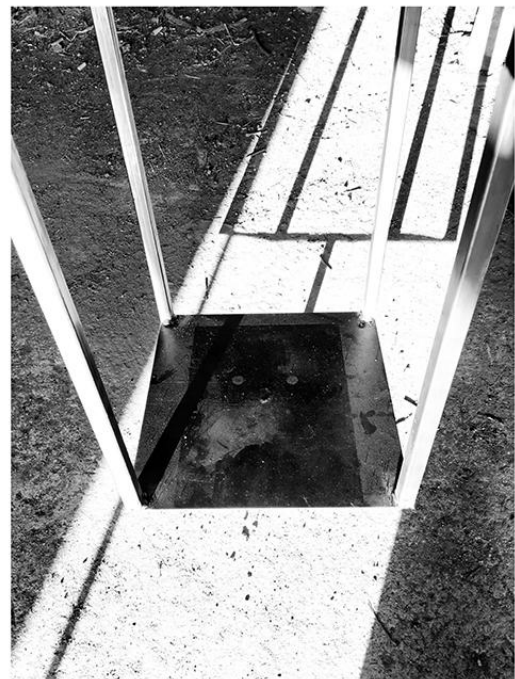
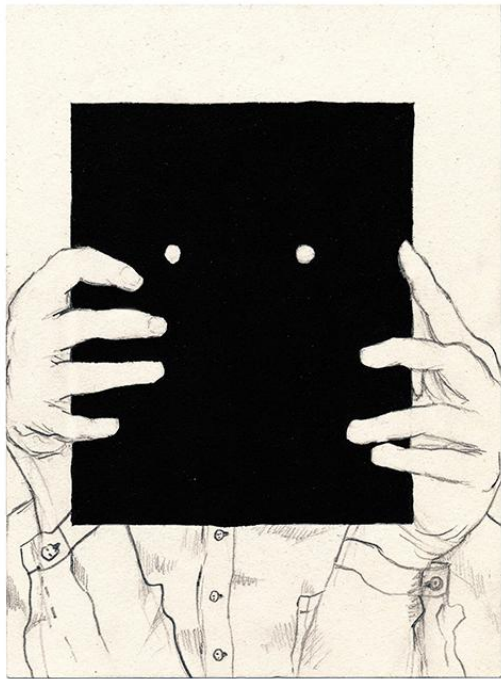

Εικόνα 14: Introject, Observed Mechanisms, 2022.

Πρόκειται για ένα γλυπτικό έργο από μέταλλο, καθρέφτη και χειροποίητο ελατήριο.

Το συγκεκριμένο έργο αποτελεί την αφαιρετική φόρμα μίας μάσκας. Όταν φοράμε ένα προσωπίο, τοποθετώντας το κοντά στο πρόσωπο μας, βιώνουμε την αίσθηση του απόλυτου σκοταδιού και έπειτα από τις δύο τρύπες, επιτυγχάνεται ένα είδος σημειακής και περιορισμένης όρασης. Η αναγκαιότητα για περαιτέρω κίνηση του κεφαλιού για να καλύψουμε περισσότερο χώρο και πληροφορία είναι δεδομένη. Αυτή η μάσκα είναι σταθερή και δεν σου δίνει την δυνατότητα κίνησης, κατ' αυτόν τον τρόπο, εξαναγκάζει το θεατή να μπει στην θέση που ο δημιουργός έφτιαξε για αυτόν. Από την στιγμή που θα τοποθετήσει τα μάτια του στις δύο τρύπες θα αντικρίσει απέναντι τα μάτια του μέσα από ένα καθρέφτη.

Εμφανίζεται το δίπολο εαυτό- αντικείμενο⁸. Πρόκειται για ένα είδος δυναδικής εσωτερίκευσης, όχι μόνο την αναπαράσταση του αντικειμένου μέσα μας, αλλά και την αλληλεπίδραση του αντικειμένου με τον εαυτό⁹. Επομένως, τοποθετώντας το θεατή, να δει τον εαυτό τους σαν αντικείμενο προς παρατήρηση, επιτυγχάνεται ένα είδος συνομιλίας μίας παράδοξης εσωτερικής σχέσης εαυτός- αντικείμενο εαυτός και η σχέση του αντικειμένου εαυτού με τον εαυτό.

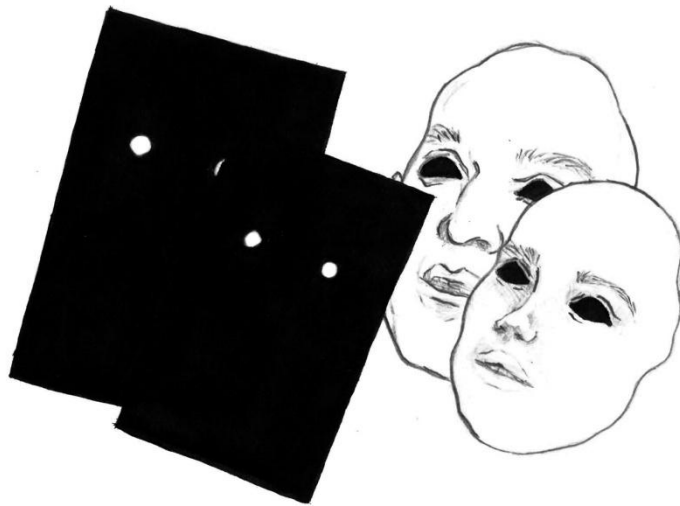

Εικόνα 15: Σχέδιο αφαιρετικής μάσκας και αποτύπωμα αφαιρετικής μάσκας σε μεταλλική κατασκευή, 2022.

---

⁸ Kernberg, O.F.

⁹ Αντωνάτος, Σπύρος. Η θεωρία των αντικειμενότροπων σχέσεων, Ιανουάριος 2010.

Εικόνα 16: Σχέδιο αφαιρετικής μάσκας, μελάνι και μολύβι, 2022.

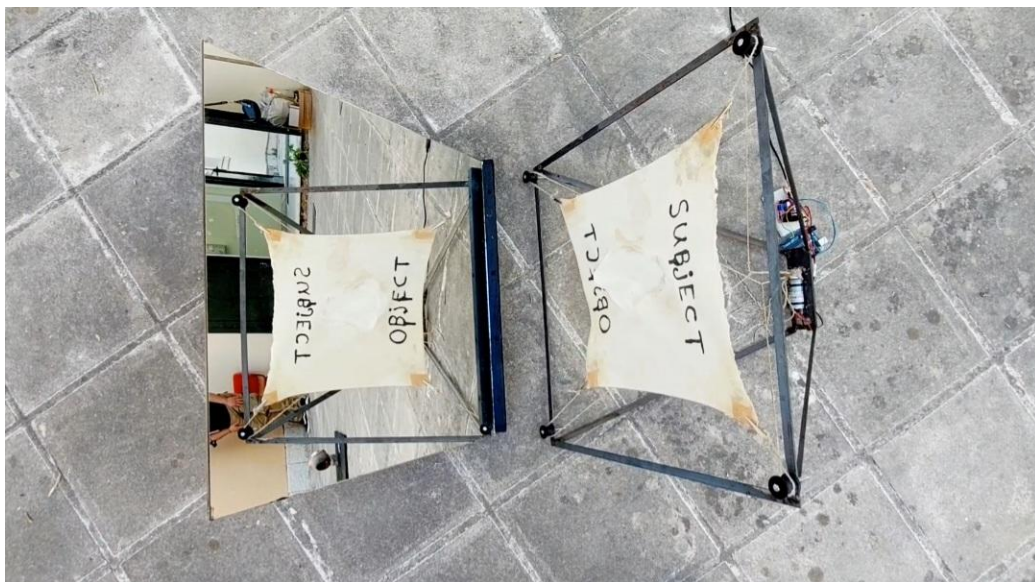
Σχέση Θεατή με το έργο

Εικόνα 17: Introject, Observed Mechanisms, 2022.

Κατά την διάρκεια της παρουσίασης του έργου με το κοινό, είχα την αγωνία πως δεν θα αλληλεπιδρούσαν, θέτοντας τα μάτια τους στην θέση της μάσκας, κυρίως λόγω αδυναμίας τοποθέτησης του γλυπτού σε ψηλό σημείο (θέση προσώπου). Πάρα ταύτα, οι περισσότεροι ενεπλάκησαν με το γλυπτό και χαμήλωσαν το πρόσωπο τους προς κατανόηση του έργου. Αξίζει να αναφέρω πως δεν υπήρχαν καθοδηγητικές οδηγίες. Ένας επισκέπτης περιέγραψε το έργο “άρρωστο” και όταν τον ρώτησα εάν θα μπορούσε να μου το εξηγήσει, μου είπε πως με έναν πολύ απλό τρόπο ένοιωσε την παρουσία του εαυτού του.

- Mirroring (Καθρέφτισμα)

Εικόνα 18: Mirroring, Observed Mechanisms, 2022.

Μεταλλική κατασκευή με ξύλινα καρούλια, σπάγγος και μάσκα από λάτεξ. Απέναντι ένας καθρέφτης και μία ξύλινη βάση στήριξης. Η μάσκα κινείται με την βοήθεια ενός dc κινητήρα 200 RPM, που προγραμματίστηκε με arduino.

Παράρτημα

Κώδικας

```
int enc = 8;
```

```
int in5 = 9;
```

```
int in6 = 10;
```

```
int in7 = 11;
```

```
int in8 = 12;
```

```
int ene = 13;
```

```
void setup() {
```

```
    pinMode(enc, OUTPUT);
```

```
    pinMode(in5, OUTPUT);
```

```
    pinMode(in6, OUTPUT);
```

```
    pinMode(ene, OUTPUT);
```

```
    pinMode(in7, OUTPUT);
```

```
    pinMode(in8, OUTPUT);
```

```
}
```

```

void loop() {

    //MOTOR_C CLOCKWISE MAX SPEED

    digitalWrite(in5, HIGH);

    digitalWrite(in6, LOW);

    analogWrite(enc, 255);


    //MOTOR_E CLOCKWISE MAX SPEED

    digitalWrite(in7, HIGH);

    digitalWrite(in8, LOW);

    analogWrite(ene, 255);


    delay (250);


    //STOP

    digitalWrite(in5,LOW);

    digitalWrite(in6,LOW);

    digitalWrite(in7,LOW);

    digitalWrite(in8,LOW);

```

```
delay(500);
```

```
//MOTOR_C COUNTERCLOCKWISE MAX SPEED
```

```
digitalWrite(in5, LOW);
```

```
digitalWrite(in6, HIGH);
```

```
analogWrite(enc, 255);
```

```
//MOTOR_E COUNTERCLOCKWISE MAX SPEED
```

```
digitalWrite(in7, LOW);
```

```
digitalWrite(in8, HIGH);
```

```
analogWrite(ene, 255);
```

```
delay (250);
```

```
//STOP
```

```
digitalWrite(in5,LOW);
```

```
digitalWrite(in6,LOW);
```

```
digitalWrite(in7,LOW);
```

```
digitalWrite(in8,LOW);
```

```
delay(500);
```

```
}
```


Εικόνα 19: *Mirroring, Observed Mechanisms, 2022.*

Η ιδέα του έργου ξεκίνησε με την ανάγκη μου να γίνει ένας σαφής διαχωρισμός του αντικειμένου και του εαυτού. Δηλαδή που σταματάει το εσύ και που ξεκινάει το εγώ. Κάτι που είναι ιδιαίτερα σύνηθες στην αλληλεπίδραση των ανθρώπων, όταν χρησιμοποιούν συνειδητούς, αλλά και ασυνειδητούς μηχανισμούς, όπως αυτός της προβολής. Είναι πολύ απαιτητική διαδικασία να καταλάβει και να ξεχωρίσει κάποιος, ποια πληροφορία είναι ποιος και ας είναι φαινομενικά απλό.

Παράδειγμα:

Ένα παιδί μεγάλωσε με μία οικογένεια που έχει μία συγκεκριμένη δυναμική και αυτιστικά χαρακτηριστικά. Το παιδί καθώς μεγαλώνει οικειοποιείται τόσο πολύ τα στοιχεία αυτής της οικογένειας, που θεωρεί πως αυτά τα στοιχεία είναι καθολικά και παρόμοια με την υπόλοιπη κοινωνία. Το παιδί, ενώ έχει αυτιστικές συμπεριφορές, δεν μπορούμε να αναγνωρίσουμε αν ανήκει στον αυτισμό ή αν έχει μιμηθεί συμπεριφορές οικείων.

Αξίζει να αναφέρω το λεγόμενο στάδιο του καθρέφτη (mirror stage), το οποίο εισήγαγε ο Jacques Lacan¹⁰. Το στάδιο αυτό αποτελεί ένα από τα δύο στάδια της ψυχικής εξέλιξης του ατόμου, κατά το οποίο το παιδί κοιτώντας τον εαυτό του στον καθρέφτη, αρχίζει να αντιλαμβάνεται τον εαυτό του σαν όλον και βάζει τέλος σε αυτό που ονομάζει ο Lacan, φαντασίωση του τεμαχισμένου σώματος. Μέσω αυτής της θεωρίας, σκέφτομαι πως ένας ενήλικας άνθρωπος, ίσως να χρειαστεί να ξανά βυθιστεί με αφορμή έναν καθρέφτη και την παρουσία του ειδώλου του σε μία αποδομητική διαδικασία, για να αποφασίσει τι είναι ολοκληρωτικά δικό του και τι απόρροια των μεταβιβάσεων και των ταυτίσεων του με τον έξω κόσμο, όπως υποδεικνύω στο έργο με τον σαφή διαχωρισμών του υποκειμένου και του αντικειμένου. Σημαντικό ρόλο συντελεί η μητέρα, που μέσω του βλέμματος επικυρώνει το είδωλο του Υποκειμένου¹¹.

Τοποθετώντας ένα είδος αφαιρετικής μάσκας, με μία μύτη να προεξέχει και να αναγράφει την λέξη υποκείμενο (subject) και ανεστραμμένα τη λέξη αντικείμενο (object), με σκοπό να διαβαστεί μέσω του καθρέφτη, δηλώνει του ποιος είναι ποιος, χωρίς κανένα περιθώριο παρερμηνεύσης και με την ένταση του παράδοξου να υπενθυμίζει πως γίνεται να υπάρχουν δύο στην εικόνα ενός. Έτσι, οδηγούμαστε στην δυαδική σχέση του περιβάλλοντος και του υποκειμένου, στην ύπαρξη και συνύπαρξη του ιδιωτικού και του δημόσιου βίου. Η συγκρότηση του Εγώ προϋποθέτει την ύπαρξη ενός «εσύ» (και συμβολίζεται από τον Lacan ως Άλλος) δημιουργώντας μια φαντασιακή σχέση που χαρακτηρίζεται από την δυαδικότητα¹².

Προσθέτοντας κίνηση στην μάσκα με την βοήθεια ενός dc κινητήρα, δημιούργησα την αίσθηση χρονικότητας, άρα ενδεχομένως την ταύτιση μας με την πραγματικότητα, όπως την γνωρίζουμε. Επιπρόσθετα, η συνεχής κίνηση της μάσκας και η εναλλαγή της φόρμας της, με έφερε σε επαφή με ιδιότητες και ίσως, αδυναμίες του υλικού (λάτεξ) που δεν γνώριζα. Μία εξ' αυτών ήταν η αλλοίωση της σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, με αποτέλεσμα, αν ο κινητήρας δούλευε για έξι ώρες, η μάσκα άρχιζε να λεπταίνει και να δημιουργεί τρυπούλες.

---

¹⁰ Γάλλος ψυχαναλυτής και ψυχίατρος.

http://www.fylopedia.uoa.gr/index.php/%CE%A3%CF%84%CE%AC%CE%B4%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CE%BA%CE%B1%CE%B8%CF%81%CE%AD%CF%86%CF%84%CE%B7

¹¹ Σαββιδάκη, Δήμητρα. Τι σημαίνει, λοιπόν, φαντασιακό; (μέρος Β, Λακάν), Kabomzine, θεωρία, 10/6/2015. <https://kabomzine.gr/ti-simeni-lipon-fantasiako-meros-v-lakan/?fbclid=IwAR14oTWaOI6LErtc4-6-EZZMhmtgfoDcwGUXBTXmwWPDxhj78a705NTihak>

¹² Σαββιδάκη, Δήμητρα. Τι σημαίνει, λοιπόν, φαντασιακό; (μέρος Β, Λακάν), Kabomzine, θεωρία, 10/6/2015.

Κατά την διάρκεια της έκθεσης της διπλωματικής που κράτησε για δύο μέρες και δύο εξάωρα, χρειάστηκε να την μπαλώσω δύο φορές. Φυσικά, δεν μπορώ να παραβλέψω την ποιητική και την εννοιολογική εξήγηση αυτού του φαινομένου, καθώς περιγράφει καταπληκτικά την πραγματική αλλοίωση που υφίστανται οι άνθρωποι είτε από τον χρόνο, είτε από την εξάντληση.

- EXO-ENDO

Εικόνα 20: EXO- ENDO. Observed Mechanisms, 2022.

Το συγκεκριμένο έργο είναι μία μεταλλική κατασκευή υπό κλίση. Είναι ένα ορθογώνιο παραλληλεπίπεδο με τέσσερα ορθογώνια και δύο τετράγωνα. Στις δύο άκρες του, αριστερά και δεξιά της κατασκευής τοποθετήθηκαν δύο πυραμιδωτοί καθρέφτες. Στην μέση

τοποθετήθηκε μία μάσκα-προσωπείο με γύψο και λάτεξ, που κρεμόταν από τέσσερα ελατήρια τα οποία κατασκεύασα με σύρμα. Η κατασκευή στηρίζεται σε δύο βάσεις και στην ψηλότερη ενσωμάτωσα ένα μοτέρ σούβλας.

Η ιδέα του έργου για αυτήν την θεματική προέκυψε στην προσπάθεια μου να αποδομήσω τα στρώματα πληροφοριών και μερών επεξεργασίας που προκύπτουν στην αλληλεπίδραση του υποκειμένου με το εξωτερικό περιβάλλον και το εσωτερικό του οργανισμό (εικόνα 18). Ένα είδος ``μηχανικής διαρρύθμισης στα στρώματα που την καθιστούν κάτι σαν οργανισμό ``¹³

Σκεπτόμενη τον άνθρωπο ως ένα σώμα δίχως όργανα¹⁴, που όπως πρωτοανέφερε ο Αρτό αυτό είναι κάτι που θα τον επαναφέρει στην αληθινή του ελευθερία, οδηγήθηκα σε αυτήν την αφαιρετικά αποδομητική διαδικασία, κάνοντας δηλαδή μία κατάτμηση στα στρώματα στοιχείων και μερών, εξωτερικό-περιβάλλον- αντικείμενο- ιδιωτικό- συνομιλητή με το υποκείμενο και το υποκείμενο με το εσωτερικό- ιδιωτικό.

Οι καθρέφτες είναι δύο ειδών στην κατασκευή, ο ένας είναι εξωστρεφής, δηλαδή ο καθρέφτης βρίσκεται στο εξωτερικά τοιχώματα της πυραμίδας και ο εσωστρεφής καθρέφτης, είναι τοποθετημένος στο εσωτερικό της πυραμίδας. Όταν αναφέρω την λέξη πυραμίδα για να περιγράψω το σχήμα των καθρεφτών, δεν είμαι αρκετά ακριβής, γιατί αποτελείται από πέντε πλευρές, ούτως ώστε να υπάρχει δυνατότητα περιφερειακής θέασης από το υποκείμενο στον δημόσιο ή ιδιωτικό του χώρο. Ακολουθώντας τον νόμο της αντανάκλασης, το Ένα που γίνεται δύο, οδηγούμαι στην θέαση της πολλαπλότητας και εκεί αρχίζει να χάνεται η αίσθηση του ελέγχου των πληροφοριών που λαμβάνουμε. Κάπως έτσι, με την διαστρεβλωτική αίσθηση των αντανάκλων πραγματικοτήτων των αντικειμένων, όπως και των υποκειμένων, τα πράγματα γίνονται πιο σύνθετα. Παραμένει όμως μία ενότητα, μία ιστορία έτοιμη να ειπωθεί, μία αλληλεπίδραση να συμβεί, μία αφορμή για συναίσθημα, μία εντύπωση για ζωή.

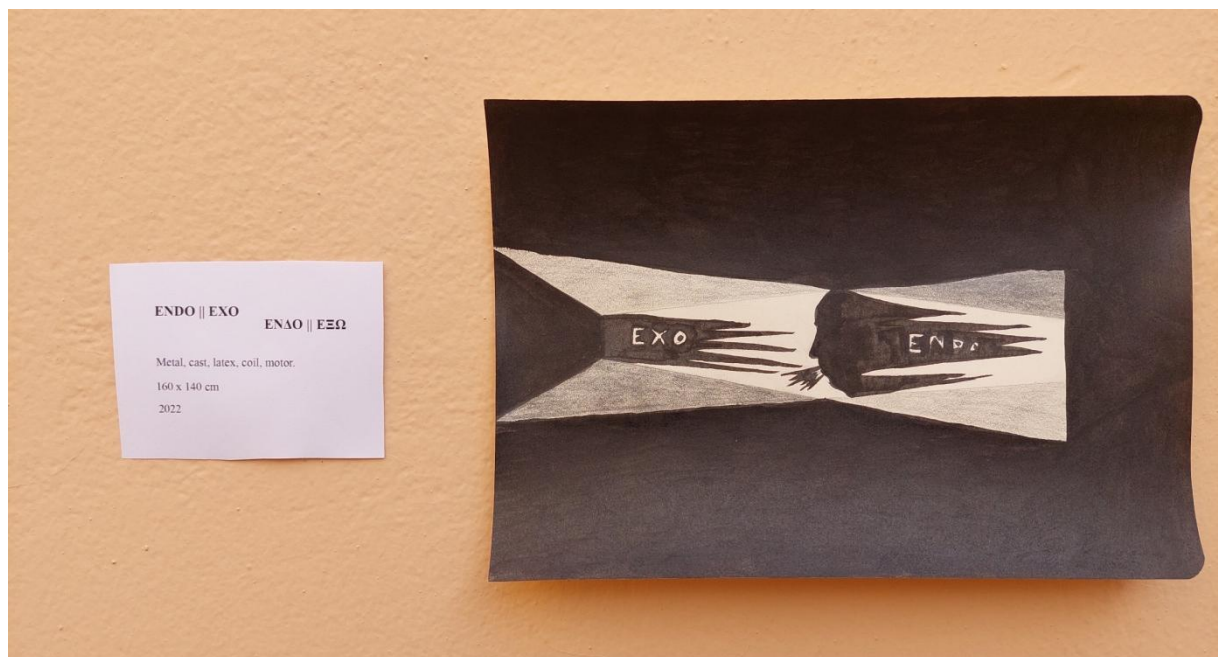
Απαραίτητο στοιχείο του έργου αποτελεί η κίνηση. Ένα μοτέρ σούβλας χαμηλών στροφών δίνει την δυνατότητα στην κατασκευή να λαμβάνει νέες χωρικές πληροφορίες από τους καθρέφτες και μία ευγενική υπενθύμιση της μεταβαλλόμενης ροής των γεγονότων στην καθημερινή ζωή. Η κίνηση συνθέτει την κατασκευή σε έναν μοναδικά ρυθμισμένο οργανισμό, που ενώ αποτελείται από διαφορετικά στοιχεία και υλικά, συμφωνεί και ρέει.

---

¹³ Deleuze, Gilles – Guattari, Felix. Καπιταλισμός και σχιζοφρένεια, Χίλια πλατώματα, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, Ελλάδα, 2017. (σελ.16)

¹⁴ Αρτώ, Αντονέν. Για να τελειώνουμε με την υπόθεση του Θεού..., Εκδόσεις Αιγόκερως, 2021.

Δύο όροι που έγιναν ιδιαίτερα γνωστοί στην ψυχανάλυση από τον Φρόιντ ήταν η Προβολή (projection) και Ενδοβολή (introjections), όρο που εισήγαγε ο Sandor Ferenczi. Η ενδοβολή βρίσκεται σε συνάφεια με την ταύτιση και αναφέρεται στην μεταφορά από έξω προς τα μέσα, ενώ η προβολή είναι, όταν το άτομο απομακρύνει από τον εαυτό του και αποδίδει σε κάποιο άλλο πρόσωπο επιθυμίες, ιδιότητες ή συναισθήματα τα οποία είτε αγνοεί είτε αρνείται για τον εαυτό του¹⁵. Αυτοί δύο ψυχολογικοί όροι αμυντικών μηχανισμών είναι κυρίαρχοι στο θεωρητικό πλαίσιο των έργων μου.

Εικόνα 21: EXO- ENDO. Observed Mechanisms, sketch, 2022.

¹⁵ Φρόυντ, Σ., Αμυντικός μηχανισμός, Βικιπαιδεία.

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BC%CF%85%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82_%CE%BC%CE%B7%CF%87%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82

Εικόνα 22: EXO-ENDO. Observed Mechanisms, 2022.

- Projection (Προβολή)

Εικόνα 23: Zipela Zoi, *Projection, Observed Mechanisms*, 2022

Πρόκειται για μία στήλη μετάλλου, που πάνω της είναι τοποθετημένα τρία στοιχεία. Το πρώτο είναι ένα επεκτεινόμενο καθρεφτάκι, ένα λείζερ και μία ποντικοπαγίδα.

Το έργο “projection”, δηλαδή προβολή, όρος που χρησιμοποιήθηκε Φρόντ για να περιγράψει την διαδικασία με την οποία το άτομο απομακρύνει από τον εαυτό του και αποδίδει σε κάποιο άλλο πρόσωπο επιθυμίες, ιδιότητες ή συναισθήματα τα οποία είτε αγνοεί

είτε αρνείται για τον εαυτό του¹⁶. Πρόκειται δηλαδή για ένα μηχανισμό άμυνας, ο οποίος σαφώς ξεκινάει με πρόθεση να προστατέψει το άτομο που τον εφαρμόζει, αλλά από προσωπική εμπειρία καταλήγει να σε οδηγεί σε θέσεις και καταστάσεις που δεν θα ήθελες να βρεθείς.

Παράδειγμα:

- Μαμά, σου αρέσει το φόρεμα μου;

- Πολύ όμορφο είναι! Αν είχες δύο κιλά λιγότερα, θα ήταν υπέροχο!

Η ανάγκη του παιδιού να πάρει επιβεβαίωση και έγκριση από την μητέρα του, το οδήγησε σε μία παγίδα. Σαφώς δεν μπορούσε να προβλέψει αυτό το οποίο θα γινόταν και σίγουρα δεν είναι κακό να αναζητήσει λίγη φροντίδα από τα λόγια της μητέρας. Παρ' όλα αυτά η ανάγκη για επιβεβαίωση που ποτέ δεν εκπληρώθηκε ήταν παγίδα. Όπως επίσης και η προβολή της μητέρας πάνω στο παιδί. Με το να οραματίζεται τα δύο λιγότερα κιλά, αυτό τα δύο κιλά που πάντα θα αναζητάει για την τελειότητα.

Η ποντικοπαγίδα είναι το τελευταίο και συμβολικό κομμάτι (μέρος) του έργου. Εκεί καταλήγουν τα προηγούμενα δύο στοιχεία, το λείζερ (υποκείμενο) με το καθρεφτάκι (αντικείμενο- εξωτερικό περιβάλλον). Η ποντικοπαγίδα γίνεται κατά κάποιο τρόπο το συμπέρασμα και ο επίλογος της αλληλεπίδρασης.

Ο Carl Jung αναφέρει, πως η προβολή ήταν αναπόφευκτη και απαραίτητη συνιστώσα στην ψυχολογική μας ανάπτυξη, καθώς είναι ένα από τα κύρια μέσα με τα οποία μπορούμε να αποκτήσουμε μια συνειδητοποίηση των στοιχείων που κατοικούν στο ασυνείδητο μας¹⁷.

---

¹⁶https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BC%CF%85%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82_%CE%BC%CE%B7%CF%87%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82

¹⁷ Μαργαρίτη, Τζέσικα. Τι είναι η ψυχολογική προβολή, Έντεχνη Δράση.
<https://www.art-therapy.center/%CF%84%CE%B9-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CE%B7-%CF%88%CF%85%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B2%CE%BF%CE%BB%CE%AE-%CF%80%CF%89%CF%82-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1/>

Βίντεο από την γλυπτική εγκατάσταση, μέρος του 15^{ου} Φεστιβάλ Οπτικοακουστικών Τεχνών:

<https://vimeo.com/723673005> (intro)

<https://vimeo.com/724846414>

Φωτογραφικά στιγμιότυπα από την έκθεση στο 15^ο Φεστιβάλ Οπτικοακουστικών Τεχνών.

Εικόνα 24: Observed Mechanisms, Zoi Zipela, Audiovisual Arts Festival, 2022

Εικόνα 25: Observed Mechanisms, Zoi Zipela, Audiovisual Arts Festival, 2022

5. Αλληλεπίδραση με κάρτες.

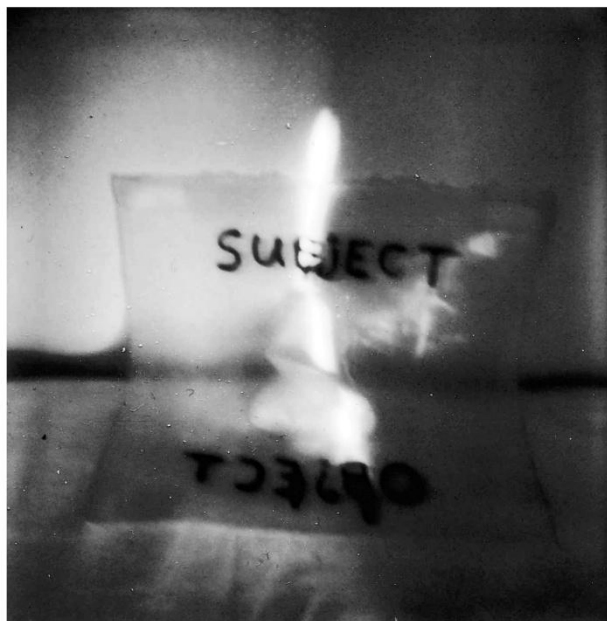

Εικόνα 26: Postcards. Observed Mechanisms, 2022.

Κατά την διάρκεια της έκθεσης των έργων μου στο Φεστιβάλ Οπτικοακουστικής Τέχνης, εκτύπωση τρία αντιπροσωπευτικά σχέδια και μία φωτογραφία σε καρτ ποστάλ. Μετά την επίσκεψη και την περιήγηση των θεατών στην έκθεση, τους ζητούσα να διαλέξουν μία από τις κάρτες και να την πάρουν μαζί τους ως ενθύμιο, με αντάλλαγμα να μάθω την επιλογή που έκαναν.

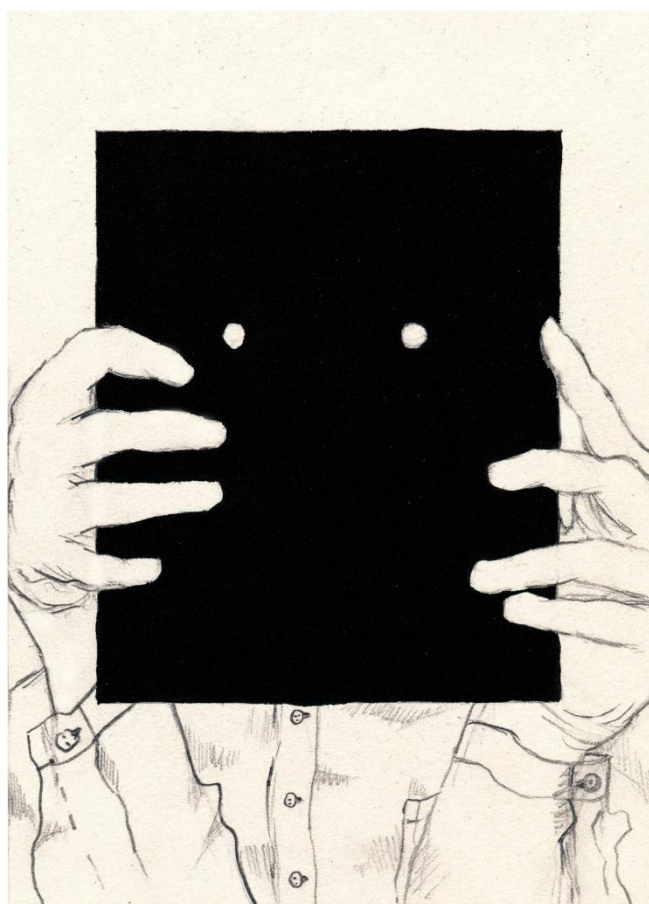
Στην αρχή το έκανα, σαν δείγμα ευχαριστίας και της δικής μου ανάγκης να τους ευχαριστήσω για την αλληλεπίδραση τους. Έπειτα, αντιλήφθηκα πως ήταν μία στοχευόμενη κίνηση να μάθω με πιο σχέδιο ταυτίστηκε ο καθένας και πιο ήταν αυτό που θεωρήθηκε πιο καθολικά ελκυστικό και αντιπροσωπευτικό με την περιήγηση τους.

Δύο ήταν τα έργα που επικράτησαν, και το ένα κέρδισε με μικρή διαφορά.

Εικόνα 27: Postcard 1. Δεύτερη Θέση.

Η Postcard 1 (Εικόνα 18) βρέθηκε στην δεύτερη θέση με την μεγαλύτερη προτίμηση από τους επισκέπτες. Είναι φωτογραφικό στιγμιότυπο με Polaroid μηχανή από την μάσκα που χρησιμοποιήθηκε για το έργο Mirroring (Εικόνα 12-13). Όταν ρώτησα για ποιο λόγο επέλεξαν αυτήν την κάρτα εκμυστηρεύτηκαν πως αναγνώρισαν την μάσκα και η αισθητική της φωτογραφίας είναι σαν ένα νέο έργο.

Εικόνα 28: Postcard 2. Πρώτη θέση.

Την πρώτη θέση στην επιλογή των επισκεπτών την είχε η Postcard 2 (Εικόνα 19). Δεν κρύβω πως ήταν ένα από τα πρώτα σχέδια τα οποία έφτιαξα για αυτήν την θεματική έργων και πάντα αποτελούσε το αγαπημένο μου. Οι άνθρωποι ταυτίστηκαν πολλοί με το συγκεκριμένο έργο γιατί θεωρώ ότι τους βάζει στην θέση του πρωταγωνιστή. Η αλήθεια είναι πως δεν αναζήτησα περεταίρω εξήγηση για την επιλογή τους, γιατί κατανόησα την επιλογή τους με την δική μου ανάγκη, έτσι δεν θα μάθω τι ήταν αυτό που τους οδήγησε σε αυτό το σχέδιο.

6. Συμπεράσματα

Έπειτα από ένα χρόνο ενασχόλησης με την διπλωματική μου εργασία, βλέποντας τα στάδια που πέρασα για να καταλήξω στην θεματική, καθώς επίσης και στην οπτικοποίηση αυτής μέσω των συγκεκριμένων έργων, θεωρώ πως ήταν μία διαδικασία απαιτητική, λόγω έλλειψης εργαστηρίου και χώρου, όσο και απίστευτα δημιουργική, γιατί λόγω των δυσκολιών προσαρμόστηκα μέσα σε αυτήν την διαδικασία, για να βγάλω ένα αποτέλεσμα.

Αρχικά, γνώριζα τι με ενδιέφερε να εξερευνήσω στην Τέχνη και στράφηκα προς τα εκεί. Ο τίτλος ήταν ξεκάθαρος. Αργότερα και ενώ άλλαξα λίγο την ιδέα μου παρατήρησα ότι ο τίτλος συνέχιζε να ταιριάζει και είδα πως η διπλωματική μου εργασία, αφορά κάτι πιο καθολικό μέσα μου και σίγουρα είναι κάτι που δεν ολοκληρώθηκε και δεν έφτασε στην απόλυτη του μορφή. Μέσω της έκθεσης στο Φεστιβάλ Οπτικοακουστικών Τεχνών, έδειξα σε μορφή ατομικής έκθεσης γλυπτικά και σχεδιαστικά παραδείγματα διαστρεβλωτικών και όχι μόνο εκδοχών της θεματικής Observed Mechanisms. Εν καιρώ, ο σκοπός μου είναι να ολοκληρωθούν και άλλα έργα, για να δημιουργηθεί μία επαρκής ενότητα που θα περιγράφει και άλλους μηχανισμούς και διαδικασίες.

Τέλος, θα ήθελα να αναφέρω πως το ψυχαναλυτικό πεδίο διερεύνησης που άγγιξα, ήταν κάτι με το οποίο δεν είχα ξανά ασχοληθεί, για αυτό χρησιμοποίησα και την βοήθεια επαγγελματία ψυχοθεραπεύτρια και ήταν μία όσο το δυνατόν πιο προσεκτική, διακριτική και κυρίως προσωπική προσέγγιση, η οποία θα ήθελα να εξελιχθεί και να διευρυνθεί εν καιρώ.

Αυτό που θα μου μείνει είναι η έννοια της μεταφοράς. Η μεταφορά των ιδεών, των δυσκολιών, των λέξεων, των συναισθημάτων. Η διπλωματική με οδήγησε μέσα από την δική μου ανάγκη για παρατήρηση και διερεύνηση, σε έναν επίλογο- απάντηση- λύση, απέναντι σε αυτούς τους μηχανισμούς. Αυτό είναι η επικοινωνία, είναι ο λόγος, είναι το στόμα, αυτό που σε διάλεκτο αρχαϊκών ενορμήσεων... αυτό θέλω να το φάω ή να το φτύσω¹⁸.

---

¹⁸ Λαπλάνς Ζαν, Ποντάλις Ζαν-Μπερτράν, Λεξιλόγιο της Ψυχανάλυσης, Κέδρος, 2008. (σελ. 184)

7. Βιβλιογραφία/ Δικτυογραφία

- https://en.wikipedia.org/wiki/Scold%27s_bridle
- Αντωνάτος, Σπύρος. Η θεωρία των αντικειμενότροπων σχέσεων, Ιανουάριος 2010.
<http://www.psychiatry-pulse.gr/yliko/antikeimenotropwn.pdf>
- Ζωγράφου, Ηλέκτρα. Από τα αρχαία προσωπεία στη σύγχρονη μάσκα, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.
<https://www.amth.gr/apo-ta-arhaia-prosopeia-sti-syghroni-maska>
- Introducing the world of Noh masks, the -NOH.com
<https://www.the-noh.com/en/world/mask.html>
- Μήττα, Δήμητρα. Όψεις του προσωπείου. 2007
<http://www.komvos.edu.gr/masks/masks6.html>
- Deleuze, Gilles – Guattari, Felix. Καπιταλισμός και σχιζοφρένεια, Χίλια πλατώματα, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, Ελλάδα, 2017.
- Deleuze, Gilles – Guattari, Felix. Καπιταλισμός και σχιζοφρένεια, Ο Αντι- Οιδίπους, Πλέθρον, Αθήνα, 2018.
- Αρτό, Αντονέν. Για να τελειώνουμε με την υπόθεση του θεού..., Εκδόσεις Αιγόκερως, 2021.
- Heinrich, Will. Gillian Wearing Is Spilling Your Secrets, Art Review, The New York Times, Nov. 18, 2021.
<https://www.nytimes.com/2021/11/18/arts/design/gillian-wearing-is-spilling-your-secrets.html>
- [https://en.wikipedia.org/wiki/Masking_\(personality\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Masking_(personality))
- <https://www.phillips.com/detail/anish-kapoor/NY010318/37>
- Shurvell, Joanne. Anish Kapoor's Largest Outdoor Sculpture Show Includes New Work Plus Famous Sky Mirror, Forbes, July 20, 2020.
<https://www.forbes.com/sites/joanneshurvell/2020/07/20/anish-kapoors-largest-outdoor-sculpture-exhibition-now-open-at-houghton-hall-norfolk/>
- <https://create.arduino.cc/projecthub/ryanchan/how-to-use-the-l298n-motor-driver-b124c5>

- Θεοδώρου, Παναγιώτης, ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΚΑΝΤ, ΦΥΣΗ, ΠΡΑΓΜΑ ΚΑΘ' ΕΑΥΤΟ, ΚΑΙ ΩΡΑΙΟ, Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις, 2015,
<https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/2636/2/kefalaio%205.pdf>
- Μπέργκερ, Τζον, Η εικόνα και το βλέμμα, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2009
- Μήτρου, Ιωάννης Π. Η τέχνη ως φορέας του ασυνειδήτου. Το αόρατο ως παραστάσιμο, Academia.edu.
https://www.academia.edu/42060728/%CE%91%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CE%B7%CF%84%CE%BF_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%B7
- <https://www.nationalgalleries.org/art-and-artists/85851>
- Μαργαρίτη Τζέσικα. Τι είναι η ψυχολογική προβολή;, Έντεχνη δράση.
<https://www.art-therapy.center/%CF%84%CE%B9-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CE%B7-%CF%88%CF%85%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B2%CE%BF%CE%BB%CE%AE-%CF%80%CF%89%CF%82-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1/>
- Αναγνωστόπουλος Ιωάννης, Δρακοπούλου Μαρία, Ελευθερίου Δέσποινα, Κούτρα Αλεξάνδρα, Κρομμύδα Ευθαλία, Μαρίν Μαρία, Τριανταφύλλη Ευαγγελία, Τρυπαναγνωστοπούλου Σοφία, Φωκάς Γεώργιος (επιμέλεια Δρ. Ευτέρπη Μήτση). Στάδιο του καθρέφτη, Φυλοπαιδεία e-λεξικό, 19 Ιουνίου 2009.
http://www.fylopedia.uoa.gr/index.php/%CE%A3%CF%84%CE%AC%CE%B4%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CE%BA%CE%B1%CE%B8%CF%81%CE%AD%CF%86%CF%84%CE%B7
- Σαββιδάκη, Δήμητρα. Τι σημαίνει, λοιπόν, φαντασιακό; (μέρος Β, Λακάν), Kabomzine, θεωρία, 10/6/2015.
<https://kaboomzine.gr/ti-simeni-lipon-fantasiako-meros-v-lakan/?fbclid=IwAR14oTWaOI6LERtc4-6-EZZMhmtgfoDcwGUXBTXmwWPDxnj78a705NTihak>

Ιστότοποι άντλησης εικόνων

- https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chambers_1908_Branks.png
- https://en.wikipedia.org/wiki/Noh#/media/File:Three_pictures_of_the_same_noh_'ha_wk_mask'_showing_how_the_expression_changes_with_a_tilting_of_the_head.jpg
- <https://favourite-paintings.blogspot.com/2017/06/the-art-of-simulation.html>
- <https://www.documentjournal.com/2018/02/photographer-gillian-wearing-performs-the-doppelganger/>
- <https://artblart.com/tag/gillian-wearing-me-as-cahun-holding-a-mask-of-my-face/>
- https://www.peepeyewear.co.uk/vintage-blog/paper-bag-masks?fbclid=IwAR13v0Lo0SCeW_td3jT14ffYGHc-mKVhu0gx2WXBt7376XZWJ5o-LugCKGo
- <https://conchigliadivenera.wordpress.com/2013/10/20/hans-memling-1435-1494-dutch/>